

beskatning. Jeg kan ikke tænke mig, at selve dette skulde volde Strid. Hvad der muligvis kommer til at volde Strid, er Spørgsmaalet: Er der da i det hele taget andre Ting, der er i Stand til paa lignende Maade at drage Fordel af Samfundsforanstaltninger? Jeg vender tilbage til Esbjerg, ikke fordi Esbjerg er noget enestaaende i saa Henseende, men fordi vi er klare over, at der var oprindelig intet, og der skabtes Esbjerg By. Udviklingen gik, som jeg sagde før, saaledes, at Jorden drog forlods Nytte, den steg i Værdi, efterhaanden som Folk flyttede til. Folk byggede Bygninger, og saa siger man — og med nogen Ret, men ikke afgjort, absolut Ret — : Ja, men det er ikke Samfundet, der fremkalder de Bygninger, der kommer til dør, det er den enkelte Mand, som er i Færd med at bygge sit Hjem, det er arbejdsskabte Værdier, Ja, men selv om det er arbejdsskabte Værdier, — og det er arbejdsskabte Værdier i alt Fald i langt højere Grad end Jorden, det kan vi sagtens være enige om — er der alligevel intet til Hinder for, at de kan drage forlods Nytte af Samfundsforanstaltninger.

Lad os gaa et Skridt videre. Jordværdien stiger. Jeg maa tilstaa, at jeg har ikke faaet set Tallene efter, ellers kunde jeg let have set, hvor stor Grundværdien og Bygningsværdien i Dag er i Esbjerg. Jeg antager, at vi med et rundt Tal kan sætte begge Dele til 15 Mill. Kr. Alle er vel enige om, at de 15 Mill. Kr.s Grundværdi er skabt ved Samfundsforanstaltninger: Havnen, Jernbanen o. s. v., men hvad er Tilfældet med de 15 Mill. Kr.s Bygningsværdi? Fra den Side vil man hævde, at det er private Folk, der har bygget, og at det er Staten aldeles uvedkommende, og de derfor ikke skal betale Skat af denne Værdi. Men er det nu helt sikkert? Lad os tænke os, at der foregik den modsatte Bevægelse af den, der foregik i 1868. Lad os tænke os, at Esbjerg gaar til Grunde. Babylon og Ninive gik til Grunde i sin Tid, saa der er intet i Vejen for, at det ogsaa kunde ske med Esbjerg. Graadyb kunde f. Eks. sandede til, saa at det ikke kunde betale sig at holde det aabent. Det kunde let tænkes, at der kunde blive en bedre Havneplads paa den jydsk Vestkyst, saaledes at det ikke kunde betale sig, at Havnen og Jernbanen blev holdt i Gang. Der er vel ingen Tvivl om, at den Dag, en saadan Katastrofe fuldbyrdes i sin Helhed, er Jordværdien i Esbjerg sunket til Nul; men jeg hævder, at samtidig er de 15 Mill. Kr.s Bygningsværdi ikke mere værd end de gamle Mursten, som man

faar ved Nedrivningen. Det vil med andre Ord sige, at Opretholdelsen af Esbjerg Havn og Jernbane er det, der den Dag i Dag opretholder Bygningsværdien i Esbjerg. I samme Øjeblik Samfundsforanstaltningerne drages bort, drages ogsaa Værdien bort ikke alene af Jorden, men ogsaa af Bygningerne.

Vi kan tage et mere nærliggende Eksempel her fra København. Ærede Medlemmer vil erindre, at indtil 1863 laa Københavns Hovedbanegaard ude ved Valby; paa den Tid havde vi kun Roskilde-Banen. Saa kom Jernbanen til Helsingør, og Københavns Hovedbanegaard blev flyttet til det Sted, hvor vi har kendt den lige indtil for en halv Snes Aar siden. Det er ikke ukendt, at det var en Katastrofe for Egnen omkring Valby, den Gang Samfundsforanstaltningen blev flyttet bort derfra. Jeg ved ikke, hvorledes Forholdene var i 1863; men jeg er tilbøjelig til at tro, at der var adskillige Huse, der blev til Ruiner, fordi det ikke kunde betale sig at holde dem vedlige, da man ikke var i Stand til at skaffe Beboelse derude mere. Altsaa, Flytning af en Station er i Stand til at ødelægge Bygningsværdien, den er ikke i Stand til at skabe den. Men dermed er givet, at Bygninger har Fordel af Samfundsforanstaltninger, skønt de ikke har samme Fordel som Jorden. Jorden, om jeg saa maa sige, stiger og falder i Værdi sammen med Samfundsforanstaltningerne. Bygninger fremkaldes paa anden Maade end ved Samfundsforanstaltninger, men Bygningsværdien opretholdes ved Samfundsforanstaltninger lige saa vel som Jordværdien.

Hermed mener jeg at have givet en Begrundelse af, at jeg for mit Vedkommende, som jeg sagde til den højtærede Finansminister før, aldrig kan gaa med til, at Bygningerne ikke skal betale; thi de har den forlods Fordel af Samfundsforanstaltningerne. Af mit Synspunkt følger, at Jorden maa bære større forlods Skat end Bygningerne; men anerkender man Rigtigheden af mit Syn, maa man samtidig indrømme, at Bygningerne ogsaa maa betale nogen Skat. Men hvor meget? Nu staar vi atter overfor et af de Punkter, hvor jeg maa melde Pas; det indrømmer jeg ærligt, og jeg udbeder mig ærede Medlemmers Hjælp til at finde, hvis det er muligt, et mere holdbart System end det, vi i Øjeblikket har i Ejendomsskylden. Jeg melder Pas overfor Spørgsmaalet om, hvor høj Bygningsafgiften, for at bruge det Udtryk, skal være i Forhold til Jordafgiften. Hvis Jordafgiften skal være 5 pro mille, som det foreslaas fra den højtærede Finansministers Side, skal Bygningsafgiften saa være 2 eller 3? Jeg ved det